

KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU
BOSNE I HERCEGOVINE

ISPIT ZA STJECANJE PROFESIONALNOG ZVANJA
OVLAŠTENI REVIZOR
(ISPITNI TERMIN: MAJ/SVIBANJ 2026. GODINE)

PREDMET 11:
NAPREDNA REVIZIJA

ESEJI:

Esej br. 1 – Vrste revizije i revizorskih angažmana

- a) Objasnite osnovne tipove i vrste revizije. (5 bodova)
  - b) Objasnite koncept razumnog uvjeravanja. (5 bodova)
  - c) Objasnite stepene uvjeravanja koje kroz svoje usluge pružaju revizori. (5 bodova)
  - d) Objasnite usluge srodne reviziji. (5 bodova)
-

Esej br. 2 – Radna dokumentacija/radni papiri revizora

- a) Objasnite pojam i značaj radne dokumentacije/radnih papira u reviziji finansijskih izvještaja. (5 bodova)
  - b) Koje su osnovne funkcije i šta bi trebalo da obezbijedi radna dokumentacija/papiri revizorskog angažmana? (5 bodova)
  - c) Šta bi trebalo da čini sadržaj radne dokumentacije/papira na konkretnom revizorskom angažmanu? (5 bodova)
  - d) Objasnite ključne principe povjerljivosti, čuvanja, držanja i svojine nad radnom dokumentacijom/papirima. (5 bodova)
-

Esej br. 3 – Upoznavanje revizora sa klijentovim sistemom interne kontrole.

- a) Pojam, definicija i djelokrug interne kontrole. (4 boda)
- b) Opišite elemente sistema internih kontrola iz ugla revizora. (16 bodova)

ZADACI:

Zadatak broj 1

PREDUZEĆE „A“

Vaše društvo za reviziju je polovinom aprila 2024. godine zaključilo ugovor o reviziji finansijskih izvještaja za 2024. godinu sa klijentom „A“, preduzećem koje se bavi rudarskom djelatnošću. Ugovor je potpisan nakon što je klijent raskinuo ugovor o reviziji sa prethodnim revizorom.

Preduzeće „A“ je sačinilo finansijske izvještaje na dan 31.12.2024. godine, odnosno za period od 01.01. do 31.12. 2024. godine, uz tvrdnju uprave da su prilikom njihovog sačinjavanja primijenjeni aktuelni Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja.

Bilans stanja i bilans uspjeha za 2024. godinu, kao dio seta finansijskih izvještaja prema važećem okviru za finansijsko izvještavanje, su prezentovani u narednim tabelama.

BILANS STANJA

na dan 31.12.2024. godine

OPIS/POZICIJE	(u KM)	
	2024.	2023.
STALNA SREDSTVA	43.454.218	57.846.031
1. Nematerijalna ulaganja	/	/
2. Nekretnine, postrojenja i oprema	43.454.218	45.468.778
- Zemljište	5.404.567	45.421.940
- Građevinski objekti	29.095.316	27.635.469
- Postrojenja i oprema	8.954.335	12.411.369
3. Investicione nekretnine	/	5.588.514
4. Sredstva uzeta u zakup	/	657.904
5. Dugoročni finansijski plasmani	/	6.130.835
OBRTNA/TEKUĆA SREDSTVA	8.315.098	20.654.215
1. Zalihe	4.712.334	14.828.028
2. Kratkoročna potraživanja i plasmani i gotovina	3.602.764	5.826.187
POSLOVNA AKTIVA	51.769.316	78.500.246
UKUPNA AKTIVA	51.769.316	78.500.246
KAPITAL I REZERVE		
Osnovni kapital	23.787.671	23.787.671
Zakonske rezerve	2.402.250	2.402.250
Revalorizacione rezerve	/	15.996.452
Neraspoređeni dobitak	14.722.052	13.924.755
Dugoročna rezervisanja	/	/
DUGOROČNE OBAVEZE	6.809.216	3.661.481
KRATKOROČNE OBAVEZE	4.048.127	18.727.637
POSLOVNA PASIVA	51.769.316	78.500.246
UKUPNA PASIVA	51.769.316	78.500.246

BILANS USPJEHA

u periodu od 1.1. do 31.12.2024. godine

(u KM)

OPIS/POZICIJE	2024.	2023.
POSLOVNI PRIHODI	27.705.406	50.334.893
1. Prihodi od prodaje robe	2.757.045	5.838.627
2. Prihodi od prodaje proizvoda	28.868.630	36.830.011
3. Prihodi od pruženih usluga	6.366.242	7.880.973
4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	11.400.879	1.752.837
5. Ostali poslovni prihodi	1.114.368	1.538.119
POSLOVNI RASHODI	34.529.980	48.912.111
1. Nabavna vrijednost prodate robe	2.721.695	5.839.484
2. Troškovi materijala	5.510.885	12.708.771
3. Troškovi goriva i energije	3.983.103	5.429.263
4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali rashodi	8.354.437	8.945.932
5. Troškovi proizvodnih usluga	6.112.612	7.051.194
6. Troškovi amortizacije i rezervisanja	4.149.732	4.728.115
7. Nematerijalni troškovi	2.626.437	3.218.543
8. Troškovi poreza i doprinosa	1.071.079	990.809
Poslovni dobitak	/	1.422.782
Poslovni gubitak	6.824.574	/
FINANSIJSKI PRIHODI	187.103	17.922
FINANSIJSKI RASHODI	1.780.410	777.602
DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	/	663.102
GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	8.417.881	/
OSTALI PRIHODI I DOBICI	13.926.745	350.919
OSTALI RASHODI I GUBICI	4.711.567	779.404
DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA i RASHODA	9.215.178	/
GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA i RASHODA	/	428.485
UKUPNI PRIHODI	41.819.254	50.703.734
UKUPNI RASHODI	41.021.957	50.469.117
NETO DOBITAK TEKUĆE GODINE	797.297	234.617
UKUPAN NETO DOBITAK U OBRAČUNSKOM PERIODU	797.297	234.617

Tokom revizije ste došli do sljedećih dokaza i saznanja i sačinili sljedeće radne papire ili zabilješke::

ZABILJEŠKA (RP) br. 1:

S obzirom na datum zaključenja Ugovora o reviziji, nismo mogli prisustvovati popisu zaliha i drugih oblika imovine čiji su rezultati trebali biti uključeni u finansijske izvještaje koji su predmet revizije.

Popisu zaliha na dan 31.12.2023. godine je prisustvovao prethodni revizor, ali nam klijent, zbog nerazjašnjenih okolnosti raskida ugovora sa prethodnim revizorom, nije dozvolio kontakt sa njim, tako da nismo mogli napraviti uvid u radnu dokumentaciju, niti obaviti razgovor sa prethodnim revizorom. Računovodstvene evidencije klijenta nisu omogućile da se drugim postupcima revizije provjeri stanje zaliha na dan 31.12.2023. godine i procijeni da li su one adekvatno iskazane u bilansu stanja na taj dan, tako da, zbog ograničenja koje je nametnuo klijent, nismo mogli pouzdano utvrditi početno stanje zaliha na početku perioda na koji se odnose finansijski izvještaji koji su predmet revizije.

ZABILJEŠKA (RP) br. 2:

Uobičajenim postupcima revizije građevinskih objekata utvrdili smo da je dio građevinskih objekata koji služe za redovno održavanje mehanizacije uništen u požaru početkom oktobra 2024. godine. Donesena je odluka o gradnji novog objekta za ove namjene, a pravna služba očekuje da će Osiguravajuće društvo kod koga je objekat bio osiguran nadoknaditi štetu. Neto knjigovodstvena vrijednost ovog objekta na dan 30.09.2024. godine je iznosila 420.500 KM. Nadležni organ je krajem godine donio Odluku o rashodovanju ovog objekta, ali ona nije realizovana. Za navedeni iznos je precijenjena vrijednost građevinskih objekata na dan 31.12.2024. godine i potcijenjeni rashodi za godinu koja se završava na taj dan. Uprava bez obzira na naše obrazloženje odbija da izvrši potrebne korekcije.

ZABILJEŠKA (RP) br. 3:

Uobičajenim postupcima revizije zaliha rezervnih dijelova za mehanizaciju smo utvrdili da je dio ovih zaliha nabavne vrijednosti 380.000 KM, već duže vrijeme neupotrebljiv jer se odnosi na mehanizaciju koju preduzeće više ne koristi. Nadležne službe su u drugoj polovini 2024. godine pronašle kupca i zaključen je Ugovor o prodaji za ukupan iznos od 50% nabavne vrijednosti, čija realizacija se očekuje početkom 2025. godine. Na kraju 2024. godine, vrijednost ove pozicije zaliha se i dalje vodi po nabavnoj vrijednosti i Uprava smatra da je to u redu jer prodaja još nije realizovana. Zbog navedenih okolnosti vrijednost zaliha rezervnih dijelova je trebalo umanjiti za 190.000 KM i u istom iznosu priznati imparitetni gubitak kao rashod perioda. Uprava bez obzira na naše obrazloženje nije izvršila potrebne korekcije.

ZABILJEŠKA (RP) br. 4:

Analizom starosne strukture potraživanja od kupaca u okviru revizije potraživanja i kratkoročnih plasmana, utvrdili smo da potraživanja od kupaca starija od godinu dana iznose 405.800 KM. Uprava preduzeća nije izvršila ispravku vrijednosti ovih potraživanja, iako je to „propisano“ računovodstvenom politikom, uz obrazloženje da se radi o dva dugogodišnja poslovna partnera koji ne osporavaju svoj dug, ali se nalaze u finansijskim teškoćama. Ukoliko se u toku 2025 godine ova potraživanja ne naplate, biće u cijelosti otpisana u narednoj godini.

ZABILJEŠKA (RP) br. 5:

Zbog nelikvidnosti tokom četvrtog kvartala 2024. godine preduzeće nije u ugovorenim rokovima iplatilo obaveze prema dobavljačima za dizel gorivo. Zbog toga će, u skladu sa Ugovorom o snabdijevanju, početkom 2025. godine biti obračunata zatezna kamata u iznosu od 98.600 KM.

Uprava je je svjesna da će obaveza prema dobavljaču za dizel gorivo biti uvećana za zateznu kamatu, ali je u skladu sa dosadašnjom „praksom“ da se zateznom kamatom koja još nije obračunata ne tereti izvještajni period, te ne prihvata da koriguje ovu obavezu za 2024. godinu

Od Vas se zahtijeva:

- 1. Navedite vrste revizorskog mišljenja i objasnite kriterije za izbor odgovarajućeg mišljenja. (5 bodova)**
- 2. Za svaku od prethodno navedenih pretpostavljenih zabilješki, apstrahujući sve ostale, sastavite obrazloženje revizora i formulišete odgovarajuće mišljenje. Nije potrebno da pišete uvodni pasus i pasus o obimu revizije. (5 x 2 = 10 bodova)**
- 3. Za sve pretpostavljene zabilješke kao cjelinu, tretirajući ih zabilješkama, odnosno radnom dokumentacijom na konkretnom revizorskom angažmanu, sastavite obrazloženje revizora i date samo jedno sintetizirano zaključno mišljenje. Nije potrebno da pišete uvodni pasus i pasus o obimu revizije. (5 bodova)**

NAPOMENA:

Za rješenje zadatka pod (2) i (3) treba da obrazložite vašu procjenu materijalnosti ili značajnosti za FI koji su predmet revizije, te da je primijenite prilikom izbora mišljenja revizora. Pri tome je dovoljno da procijenite ukupni nivo značajnosti i da ga koristite i za pojedinačna i sintetizirano mišljenje bez alociranja na pojedinačne pozicije ili elemente finansijskih izvještaja.

Zadatak broj 2

Revizorski tim "ABC" vrši reviziju finansijskih izvještaja za 2025.godinu kod privrednog društva "XYZ". Privredno društvo "XYZ" je iskazalo sljedeći bilans stanja:

Bilans stanja privrednog društva "XYZ"

OPIS	Iznos 2024.	Iznos 2025.
Zemljište	200.000	250.000
Građevinski objekti	2.300.000	1.500.000
Oprema	1.200.000	2.400.000
Dugoročna aktivna vremenska razgraničenja	300.000	250.000
Zalihe sirovina i materijala	270.000	100.000
Zalihe proizvodnje u toku	200.000	300.000
Zalihe gotovih proizvoda	300.000	900.000
Novčana sredstva	200.000	100.000
AKTIVA	4.970.000	5.800.000
Obaveze prema dobavljačima	400.000	600.000
Obaveze za neto plaće	200.000	400.000
Obaveze za poreze i doprinose po osnovu plaća	300.000	600.000
Dugoročne obaveze po kreditima	2.470.000	2.700.000
Dobit perioda	600.000	500.000
Kapital	1.000.000	1.000.000
PASIVA	4.970.000	5.800.000

Provedeni su svi dokazni postupci i zabilježena sljedeća sporna finansijska pozicija:

Preduzeće „XYZ“ u svom sastavu ima pogon „A“, pogon „B“ i zajedničke službe uprave i prodaje. U pogonu „A“ proizvodi proizvode „X“ i „Y“, a u pogonu „B“ proizvod „Z“. Preduzeće primjenjuje sistem obračuna troškova prema MRS-u 2. Obračunata razlika u cijeni je 25%. Zalihe se vode po stvarnom trošku proizvodnje, a izdavanje se evidentira po metodi prosječnih cijena. Stanje računa zalihe gotovih proizvoda na početku perioda sadržavalo je 1.000 kom. gotovih proizvoda „X“. Stanje računa proizvodnja u toku odnosi se na vrijednost započete proizvodnje u pogonu „A“.

U toku 2025. godine evidentirane su sljedeće poslovne promjene u vezi gotovih proizvoda.

- 1) 50% gotovih proizvoda „X“ premješteno je u vlastitu prodavaonicu.
- 2) Prodato je cjelokupna vrijednost gotovih proizvoda iz prodavnice.
- 3) Iz proizvodnje je završeno i predato u skladište gotovih proizvoda „X“ 1.000 kom. po 350 KM/kom. i proizvoda „Y“ 2.000 kom. po cijeni od 125 KM/kom.
- 4) Kupci su vratili u garantnom roku gotovih proizvoda u procentu 20% od prodate količine. Gotovi proizvodi su smješteni u skladište do konačne odluke o eventualnom rashodovanju/doradi/prodaji.
- 5) Prema obračunu ukupni troškovi po prirodnim vrstama u toku perioda iznosili su: pogon „A“ 800.000KM, pogon „B“ 600.000 i zajedničke službe 320.000KM. Na kraju perioda utvrđeno je: 10% od ukupnih troškova proizvodnje odnosi se na nus proizvode, 20% od ukupnih troškova je nezavršena proizvodnja na kraju perioda, a preostala proizvodnja je završena i smještena u skladište. Vrijednost gotovih proizvoda „X“ i „Y“ određena je razmjerno brojevima 3 i 2, respektivno gledano.
- 6) Prodano je 50% zaliha gotovih proizvoda „X“, „Y“ i „Z“.

Revizorski tim "ABC" ukupnu značajnost utvrđuje u visini od 2% ukupnih sredstava revidiranog preduzeća. Raspored značajnosti na pojedine pozicije vrši se srazmjerno njihovoj veličini na dan 31.12.2025. Sve pozicije osim novčanih sredstava se uključuju u raspored početne značajnosti.

Vaš zadatak je:

- a) Odrediti iznos početne značajnosti, koji za potrebe konačne procjene značajnosti treba biti korigovan za 20% u skladu sa revizorovom ocjenom sistema internih kontrola u revidiranom subjektu pouzdanim – sačiniti odgovarajući radni dokument revizora (2 boda)**
- b) Alocirati značajnost na sporne pozicije bilansa stanja - sačiniti odgovarajući radni dokument revizora. (2 boda)**
- c) Pripremiti radni dokument revizora o stanju i promjenama na računu spornih elemenata finansijskog izvještaja. (8 bodova)**
- d) Procijeniti da li postoji precjenjivanje ili potcjenjivanje spornih elemenata finansijskog izvještaja, kao i njihov potencijalni uticaj na mišljenje revizora - sačinite odgovarajući primjer radne verzije procjene grešaka u računovodstvenoj evidenciji privrednog društva “XYZ”, uz kvalifikaciju da li navedne greške rezultiraju precjenjivanjem ili podcjenjivanjem pozicija finansijskih izvještaja društva “XYZ” te da li se radi o značajnim greškama ili ne, uzimajući u obzir ranije raspoređene vrijednosti značajnosti na pozicije bilansa stanja. (4 boda)**
- e) Dati revizorsko mišljenje o finansijskim izvještajima privrednog društva “XYZ” u skladu sa međunarodnim revizorskim standardima. (Nije potrebno pisati cijeli tekst revizorskog mišljenja, već samo izraziti revizorsko mišljenje i po potrebi osnovu za izražavanje mišljenja.) (4 boda)**